

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 pett & Dtn 2.—, do 100 vrst Dtn 2.50, od 100 do 300 vrst & Dtn 3.—, večji inzerati pett vrsta Dtn 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vsaj mesečno v Jugoslaviji Dtn 12.—, za inozemstvo Dtn 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 161. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VRNITEV HIRTENBERŠKEGA OROŽJA Izjava dr. Dollfussa o intervenciji francoske in angleške vlade zaradi tihotapskega orožja

Dunaj, 22. febr. Glavni odbor avstrijskega parlamenta je imel včeraj pod predsedstvom dr. Rennerja večurno sejo, na kateri je zvezi kancelar dr. Dollfuss podal obširno poročilo o hirtenberški zadevi. Najprej je opisal potek dogodkov, omenil informativne razgovore, ki so se vršili takoj, ko se je zvedelo o tej stvari, ter sporočil nato informativno vprašanje Anglije in Francije, ki obstoji iz šestih točk, in odgovor avstrijske vlade na to vprašanje. Nato je zvezi kancelar govoril o že znani angleško-francoski noti od 11. februarja. Zvezi kancelar dr. Dollfuss je izjavil, da angleškemu in francoskemu poslaniku ni prikrival neugodnega vtisa, ki ga je na pravila ta nota, dejal pa jima je, da je kljub temu vedno pripravljen urediti čimprej vso zadevo. To se mu je na drugi strani onemogočilo s kampanjo, ki se je v javnosti vodila proti Avstriji. Pri vsem upoštevanju dobrih namenov ki so pri ureditvi te zadeve vodili Anglijo in Francijo, mora samo obžalovati, ker je razvoj zadeve dovedel do formulacije zahtev, v katere se kot vladni šef države, ki se briga za svojo svobodo, ne more spuščati. Še vedno, je dejal dr. Dollfuss, vztrajam na pravem stališču, da ne gre za kako kršitev mirovne pogodbe. Orožje ne bo ostalo v Avstriji, temveč se bo zopet odstranilo z avstrijskega ozemlja. Reparaturni promet predstavlja nekaj prevoznih promet, ki ni pre-povedan v nobeni pogodbi. Zavedajoč se pravic Avstrije, bo kljub temu delal na to, da se bo ta reparaturni promet po možnosti pospešil. Ministrski svet, je izjavil dr. Dollfuss, me je poblastil, da odklonim zahteve francoske in angleške vlade, in mi je prepustil način ureditve tega vprašanja. Pri današnjem sprejemu diplomatov se je pokazalo, da je bil angleški poslanik pooblaščen za naslednje sporočilo avstrijski vladi: V angleškem parlamentu bo danes popoldne postavljeno vprašanje, ali se je že dosegla ureditev hirtenberške afere. Angleški državni tajnik za zunanje zadeve Simon bo na to vprašanje odgovoril tole: »Včeraj me je posetil italijanski poslanik zaradi orožja, poslanega nedavno dvema avstrijskima tvojnicama iz Italije, ter me informiral, da je italijanska vlada pripravljena pristati na to, da se orožje, poslano v Avstrijo zaradi popravila, vrne v Italijo, ko bo pogodba o popravilu orožja izpolnjena. Italijanski poslanik me je nadalje informiral, da so nekaj orožja že poslali nazaj. Obstoji sporazum, da se bo vrnitev orožja v Italijo potrdila s carinskimi certifikati avstrijskih oblasti. Angleška vlada upa, da bo ta zadeva urejena s splošnim pristankom na ta predlog. Besedilo odgovora na to interpelacijo se bo sporočilo tudi francoski vladi.«

Angleški poslanik je pri tem sporočilu, ki mu je prisostvoval tudi francoski poslanik, izrazil v imenu svoje vlade zveznemu kancelarju v interesu zadovoljive rešitve te zadeve upanje, da bo tudi zvezi kancelar pristal na to. S tem je vsa zadeva prišla na pot, ki sem jo zasledoval od vsega početka, je dejal dr. Dollfuss, ki je končal svoja izjavljanja z naslednjimi besedami: »Po razvoju, ki ga je prinesel današnji dan, je gotovo: 1. da se je priznalo naše pravno stališče, 2. da zaprisežene izjave ne pridejo več v poštev in 3. da o roku 14 dni za odgovor ne bo več govora. Glede na to sploh ne bom odgovoril na angleško-francosko noto.«

Po govoru zveznega kancelarja je sledila daljša debata, ki se je končala s tem, da je glavni odbor sprejel na znanje ureditev hirtenberške afere. Končno je bil sprejet še naslednji predlog poslanca Burescha: »Glavni odbor vztraja slej ko prej pri strogi in točni nevtralnosti Avstrije napram vsem zvezam, oboroževanjem in konfliktom sosednjih držav, ki more avstrijsko republiko obvarovati pred resnimi nevarnostmi.«

Pred demaršo v Rimu in Budimpešti

Pariz, 22. febr. Kakor napoveduje »Echo de Paris«, bosta Francija in Mala antanta podvezli v Rimu in Budimpešti demaršo zaradi dobave 32 italijanskih letal Madžarski. Demarša bo izvršena popolnoma v prijateljskem duhu. Kakor trdi list, je avstrijska vlada baje protestirala v Rimu, ker eo italijanska letala preletela brez njenega dovoljenja avstrijsko ozemlje v višini 6000 m, italijanska vlada pa je samo odgovorila, da so letala zašla. O hirtenberški zadevi piše Pertinax, da eta Italija in Madžarska odgovorili na protestno demaršo Anglije in Francije, da nimata

nobenih direktnih informacij o njej. Italija je tudi takoj podvezla protiakcijo v Londonu ter se pritožila proti postopanju v tej zadevi. Kakor trdi Pertinax, sta vplivali nemška in italijanska vlada na avstrijsko, da bi odklonila vsak odgovor na demaršo Francije in Anglije, sklicujoč se na dostojanstvo svoje suverenosti. Nemška vlada je celo sporočila dunajski, da bi bila v danem primeru pripravljena dati Avstriji kredit v višini obljubljenega lausannskega posojila.

»Journal des Debats« piše o hirtenberški zadevi, da sta Francija in Anglija napravili pogreško, ker sta nasvetovali Mali antanti, naj ne spravi zadeve pred Društvo narodov. Nerazumljivo se tudi zdi, zakaj sta Francija in Anglija poslali svojo noto samo avstrijski vladi, čeprav sta Madžarska in Italija krivi v enaki meri. Vestj berlinskih in dunajskih listov, ki govorijo o možnosti izpembe avstrijske zunanje politike in približanja Avstrije k Nemčiji, dajejo povod za razmišljanje. Izključeno tudi ne bi bilo, ako bi sedaj Italija, ki hoče očitno korakati popolnoma skupno z Nemčijo, pristala na priključitev Avstrije

k Nemčiji. Vsekakor se zdi Avstrija pripravljena, da postane četrt kolo pri vozu in se pridruži zvezi Italije, Nemčije in Madžarske. Ta razvoj pospešuje žal neodpušljivo slabotna francoska zunanja politika, zaključuje list svoja izvajanja. Po informacijah Havase iz Rima se zdi, da Italija ne bi nasprotovala vrnitvi hirtenberškega orožja, ako na to pristane avstrijska vlada. Orožje bi v tem primeru poslali na izhodno postajo.

Interpelacija v rimskem parlamentu

Rim, 22. febr. Novi pak Male antante in francosko-angleška nota zaradi tihotapskega orožja sta postali predmet interpelacije v italijanski zbornici, ki jo je predložil poslanec Bacci. V interpelaciji vprašuje ministrskega predsednika, kaj misli o ženevskih dogovorih Male antante, kakor tudi o francosko-angleški noti Avstriji. Državni podtajnik in zunanji minister Suvich je izjavil, da sprejema vlada interpelacijo na znanje, vendar pa si pridržuje čas za odgovor.

Šenčurski dogodki pred sodiščem

Danes je bil priveden pred sodišče tudi obtoženec Franc Grilec — Zasiševanje obtoženca Umnika

Beograd, 22. februarja. Ob 8.25 se je nadaljeval pred sodiščem za zaščito države razprava v procesu proti Janezu Brodarju in tovaršicam. Danes dopoldne je bil priveden po straži tudi obtoženec Franc Grilec, ki je izpovedal, da ni mogel priti v Beograd zaradi pomenjanja denarja. Na predsedniškovo vprašanje, zakaj ni prišel že prvi dan, je izjavil, da se je prijavil orožnikom, ki pa niso vedeli, kaj naj napravijo z njim, nekateri pa so ga sedaj poslali v Beograd. Po zabeleženju njegovih osebnih podatkov je predsednik senata dr. Bubanj odredil, da se Franc Grilec kaznuje, ker se ni pravočasno odzval povabilu k razpravi, s preiskovalnim zaporom za ves čas, dokler bo trajal proces.

Za tem je državni tožilec dr. Čadrov prečital oni odstavek obtožnice, ki se tiče obtoženca Franc Grileca. Takoj nato je prešel predsednik na zasiševanje drugega obtoženca Antona Umnika, posestnika iz Senčurja, ki je izpovedal, da se ne čuti krivega. Izjavil je, da se sploh ne briga za politiko, temveč samo za svoje gospodarstvo. Nadalje je izpovedal, da ni imel namena

udeležiti se Barletovega shoda v Senčurju, ker se je že dva dni prej dogovoril s svojo ženo, da bosta nedeljo prebila v Velesovem. Ker je žena obbolela, je moral oditi po zdravniku v Kranj in tako se je usodne nedelje mudil v Senčurju. Barletov shod ga sploh ni zanimal in je šel na zborovanje šele ko je nastala gneča, da bi videl, za kaj gre.

Ves čas se v zadevo ni vmešaval ter je stal poleg Janeza Brodarja. Vmešal se je šele, ko ga je sreski pogovar dr. Ogrin pozval, naj skuša pomiriti ljudi, kar sta tudi z Brodarjem skušala napraviti, vendar pa so bili ljudje preveč razburjeni zaradi nastopa orožnikov. Izjavil je nadalje, da tudi ni sodeloval pri napadu na Josipa Prešerna in da je vse, kar navaja obtožnica, le demuncijacija njegovih osebnih sovravnikov. Odločno je oporekal, da bi imel ob priliki šenčurskega shoda župnika Barleta slabe namene ter je tudi zanimal, da bi vzklikal, kar mu očita obtožnica.

Za tem je bil odrejen krajši odmor, na kar se je ob 11. dopoldne začelo zasiševanje obtoženca Franc Grileca.

Društvo narodov v krizi

Izstop Japonske iz Društva narodov bo pomenil nevarnost za nadaljnji obstoj te mednarodne ustanove

London, 22. febr. Mednarodni politični položaj, ki bi nastal z izstopom Japonske iz Društva narodov, povzroča angleškimi političnim krogi mnogo skrbi. »Daily Telegraph« je objavil uvodnik v katerem zelo tragično slika posledice takega političnega dogodka. List smatra, da bi doletela Društvo narodov najhujša kriza, kakršne ženevska mednarodna ustanova doslej še ni doživela. Ta kriza bi bila tem bolj huda, ker je znano, da je bila Japonska med glavnimi štirimi državami, ki so zgradile mednarodno politično stavbo v Ženevi. Za Društvo narodov bi bila silno otežkočena vsaka mirovna politika, ker bi izstop Japonske iz Društva narodov takoj sledila vojna napoved na Daljnem vzhodu. Izstop Japonske bi pokopal tudi sleherni upanje v pozitivne rezultate razorožitvene konference. Zaradi tega bi bil onemogočen za nedogleden čas vsak napredek v pogajanjih na konferenci in bi bilo odstavljeno z dnevnega reda tudi vprašanje o pomorski razorožitvi. Končno svetuje angleški list Društvo narodov, naj ne podvzame proti Japonski nobenih ostrih ukrepov, ker bi škodovali le njemu, ne pa japonskemu imperializmu.

»Morningpost« ugotavlja, da bi Društvo narodov v primeru, če bi nastopilo proti Japonski, moralo Kitajski takoj sporočiti, da ne sme računati na intervencijo tujih volesil proti Japonski.

Tokio, 22. februarja. V poučenih krogih

izjavljajo, da bodo japonski delegati zapustili najbrže tudi razorožitveno konferenco in vse druge konference, ki se vrše pod okriljem Društva narodov. Sodijo, bo Japonska izstopila iz DN prihodnji mesec, še preden se bo šef njene delegacije v Ženevi Macuoka vrnil na Japonsko. Kakor pa pišejo listi, je Japonska v zvezi tem, da se je odločila zapustiti Društvo narodov, odločena nadaljevati politiko spravljivosti, in sicer z Anglijo, Ameriko, Francijo, Italijo, Nemčijo in Rusijo, ker se ji zdi umestnejše mednarodno sodelovanje, kakor pa abstraktni internacionalizem, ki mu je središče Društvo narodov. Obenem namerava japonska vlada uveljaviti Monroejevo doktrino za Daljni vzhod in skleniti pakto o varnosti, nekak azijski Locarno med Japonsko, Kitajsko in mandžursko državo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2299.85—2311.21, Berlin 1568.47—1367.27, Bruselj 798.57 do 802.51, Curih 1108.35—1113.85, London 194.47 do 196.07, Newyork ček 5666.59—5694.85, Pariz 224.43—225.55, Praga 169.01—169.87.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Pariz 20.25, London 17.5750, Newyork 513.25, Bruselj 72.05, Milan 26.26, Madrid 42.60, Amsterdam 207.50, Berlin 122.75, Dunaj 72.20—59.60, Sofija 3.73, Praga 15.25, Varšava 57.70, Bukarešta 3.06.

Otvoritev kavarne na nebotičniku Včeraj popoldne je bila krasna kavarna brez vsakega pompa izročena svojemu namenu

Ljubljana, 22. februarja.

Včeraj popoldne je bil nebotičnik, zlasti pa kavarna na njem, odprt brez pompa in timno čajanko, pri kateri so navzoči lahko občudovali vso prelesto lepoto kavarne, njeno bogato in elegantno opremo ter poleg z najrafiniranejšim okusom izbranega servisa tudi izredne sposobnosti direktorja kavarne g. Jette Petroviča ter njegovega uslužbenstva. Otvoritev so se udeležili predsednik PZ g. dr. Vilko Baltić s člani upravnega sveta gg. Adolfov Ribnikarjem, Evgenom Lovšinom, dr. Milavcem ter dr. Kržanom, nadalje direktor PZ g. dr. Sagadin s poddirektorjem dr. Vrančičem in glavnim knjigovodjo Petrom Brelihom ter ekonomom Christofom, lastnik ljubljanske gradbene družbe g. Ivan Bricej, France Kregar in Karel Kavka s stavbnim vodjo Jožetom Briljem in prokuristom Tomcem, zastopniki vseh ljubljanskih dnevnikov ter poročevalci drugih listov iz Zagreba in Beograda s predsednikom JNU, direktorjem Stankom Virantom na čelu, osredje vse družbe je pa tvoril projektant, mojster ing. arh. Vladimir Šubic s svojim asistentom ing. arh. Medvedom ter drugimi svojimi pomočniki.

Ko so si gostje pod vodstvom mojstra Šubice ogledali vso lepoto in vse zanimivosti štirinadstropne kavarne, je izpregovoril predsednik PZ g. dr. Vilko Baltić, da PZ izroča v tem trenutku svojo ponosno stavbo na javnosti v navzočnosti onih, ki so neposredno sodelovali pri gradnji ter v prisotnosti zastopnikov dnevnega tiska, ki bodo to veliko slovensko delo prikazali svetu. V imenu upravnega odbora izreka najtoplejšo zahvalo in čestitke vsem, ki so idejno ali materialno pomagali pri stavbi, predvsem pa njenemu duševnemu očetu mojstru Šubicu, ki je izlil v to svojo ogromno delo vso svojo umetniško dušo, da je stavba najlepša in najkolosalnejša v vsej državi ter se kosa s sleherni slično stavbo kontinenta. Obenem se je govornik s priznanjem spomnil tudi tehničnih so. trudnikov univ. prof. Foersterja, ing. arh. Khama, ing. arh. Medveda in ing. Dimnika, posebno zahvaljeval je pa izrekel bivšemu

predsedniku g. Vekoslavu Vrtovcu, kakor tudi vsem članom upravnega odbora, Ljubljanski gradbeni družbi, vsem obrtnikom, ki so tekmovali med seboj, kako bi stavbo lepše in solidnejše opremili, v prvi vrsti pa našemu delavstvu, ki je nebotičnik postavilo s svojimi žulji in znojem. Nebotičnik bo za večne čase znamenje moči in sigurnosti PZ! Tako naj gledajo svoj nebotičnik zavarovanci kot mogočno pričo, da nikdar ne bodo okrnjene njih pravice! Nebotičnik je pa tudi živ spomenik sposobnosti in kulture našega podjetništva, ki nam zbujajo preverjenje, da nam tudi pri največjih delih ni treba več iskati pomoči v inozemstvu. Vsem inozemcem naj bo pa nebotičnik simbol moči in veličine Jugoslavije, ki bo kljubovala viharjem in strelam kakor nebotičnik! Živel PZ! Živel vsi sotrudniki! Živela Jugoslavija! Bilo srečno!

Upravni svetnik g. Evgen Lovšin je predvsem poudarjal, da je tako velika dela mogoče ustvariti le v popolnem sporazumu brez verskih in političnih razlik. Prihranki zavarovancev so v nebotičniku najboljše naloženi in v nebotičniku jim je zagotovljena mirna starost, zato pa napijajo prospehu PZ. Predsednik JNU g. Stanko Virant je v imenu novinarjev in zavarovancev čestital in obširno pobijal vse ugovore proti nebotičniku ter temeljito dokazal, kakor varno so v njem naloženi prihranki zavarovancev, saj je varnost in rentabilnost v nebotičniku večja kot kjerkoli drugje.

Okna so zažarela v bajni sinjini kot ogromni safirji, da je čarobno valovje barv in luči potegnile mojstra Šubica h kila, virju...

Končno so se gostje spustili v globlino kleti in strme občutili odkritje inženjerjev, da nad njimi počiva ogromna teža 20 vlakov s po 50 popolnoma naloženimi vagoni. Da, tudi v nebotičniku smo doma! Vse ob občudovanju zadovoljni gostje na nebotičniku, edino v njegovih temeljih so konstatirali »cesarski tadel«, ker nebotičnik nima kolesa, da bi ga potegnili v Bizovik ali Podutik ali pa še kam dalje.

20 milijonov za brezposelne

Ljubljana, 22. februarja.

Banovinski svet je davi ob 10. pričel z nadaljevanjem posvetovanj v finančnem odseku, ki se je pečal predvsem z dodatkom k proračunu, namreč z ustanovitvijo bednostnega fonda v znesku nekaj nad 20 milijonov dinarjev, namenjenega za pobijanje posledic brezposelnosti. V ta fond se bodo stekali že sedaj uvedeni prispevki delodajalcev in delojemalcev, dalje dohodki obdavčenja inozemskih delavcev, višjih določen na družbe, ki polagajo javne račune, iz obdavčenja na tanijske upravni svetnikov raznih družb in denarnih zavodov, odstotek obdavčitve obrestne mere i. dr. Ob zaključku lista seja finančnega odseka še traja, popoldne ob 16. bo pa v plenumu že generalna debata o proračunu.

Narodna skupščina

Beograd, 22. februarja. Na današnji seji Narodne skupščine je bilo sporočeno, da je skupina poslancev predložila zakon, ki načrt o izpnebi invalidskega zakona iz l. 1929. Zatem se je nadaljevala razprava o novem občinskem zakonu, v kateri so govorili poslanci Milan Radonič, Mihajlo Živančević in Dušan Ivančević. Dopoldne je senat nadaljeval razpravo

o volilnem zakonu. Prvi je govoril senator Emil Gavril, ki je odločno nastopil proti federalističnim stremiljenjem punktave ter je obital senatorju dr. Mažuraniću, da nepravilno s svojo teorijo o treh narodih (z notranjepolitičnega mednarodno vprašanje. Zahteval je nadalje tudi energične ukrepe proti katoliškim škofom zaradi njihovega pastirskega lista proti Sokolstvu ter je poudarjal, da je sedaj prilika za to, da dobi vlada več vpliva na imenovanje škofov in ostalih duhovnikov. Nadalje je zahteval, naj se sprejme zakon o izgonu jezuitov in uvede tudi obveznost civilnega zakona. V istem smislu je govoril tudi senator Banjanin.

Vremensko poročilo JZSS

Kranjska gora-Rateče-Planica. Temp. —6, barometer pada, oblačno, sneg suh prišč, 60 cm.
Bistrica-Bih. jezero. Temp. —2, oblačno, prišča 55 cm.
Bled-Jezero. Temp. —6, zelo oblačno, vetrovno, prišča 40 cm, led grapav, 20 cm ledu.
Kočevje. Temp. —3, zelo oblačno, drobno mede, 28 cm snega na podlagi 20 cm.
Sv. Križ nad Jesenicami. Temp. —3, močan veter, sneži, sneg suh prišč, na podlagi 50 cm snega, izgledi za nedolgo odlični.
Sodražica. Temp. —6, veter severovzhodnik, 50 cm snega na podlagi, sneg suh prišč, izgledi za nedolgo in umilno turo prazn dobit.

